

PĀVILOSTAS NOVADA PAŠVALDĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

**PĀVILOSTAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2012. –
2018. GADAM
PĀVILOSTAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA
2012. – 2024. GADAM
STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA
VIDES PĀRSKATA
KOPSAVILKUMS**

Izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā
Projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/011
„Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un
attīstības programmas izstrāde” ietvaros.

2013.

KONSULTĀCIJU UZŅĒMUMI:

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskata kopsavilkums

1. Ievads

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti: Attīstības programmu 2012. – 2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojumu 2012.-2024.gadam tiek izstrādāti Eiropas Sociālā Fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/011 „Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde ” ietvaros. Abi dokumenti veidos pietiekamu Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentu bāzi, kas atbilst LR likumdošanas prasībām. Minētā projekta ietvaros izstrādāts arī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats.

Šis vides pārskats ir izstrādāts, apkopojot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras rezultātus un nodrošinot informāciju sabiedrībai par diviem Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentiem plānošanas dokumentiem:

- „Pāvilostas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam”
- „Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam”

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta (MK) 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī pamatojoties uz 2011.gada 21.septembra Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr.64 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Pāvilostas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam.

Kartogrāfiskais materiāls ietverts novada teritorijas plānojuma 4.daļā Grafiskā daļa.

Vides pārskats sastāv no sešpadsmit nodaļām, izmantotās literatūras un informācijas avotu saraksta un pieciem pielikumiem. Vides pārskatā ir 19.tabulas un 10 attēli.

2. Pāvilostas novada Attīstības programmas 2012. – 2018.gadam pamatnostādnes

Pāvilostas novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2012. – 2018.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenošajus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Kā Pāvilostas novada attīstības vīziju plānošanas dokuments definē, ka: **Pāvilostas novads** – novads pieejams konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstībai, kurā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi, aktīvi un materiāli nodrošināti iedzīvotāji; tūristiem ērti sasniedzams novads ar bagātu dabas, kultūrvēsturisko un tradīciju mantojumu.

Pāvilostas novada Attīstības programmas izstrādes mērķis ir savstarpēji saskaņot valsts, reģionālā un vietējā līmeņa vidēja termiņa attīstības plānus, mērķus un uzdevumus.

Attīstības programma sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija un stratēģiskie mērķi. Izejot no stratēģiskajiem mērķiem, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi. Otrās sadaļas nobeigumā iekļauts Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem. Rīcības plāns un Investīciju plāns ir sastādīti septiņu gadu periodam un veidoti kā Attīstības programmas pirmais un otrais pielikums. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība ir dokumenta 3.pielikums

I daļa – Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze ietver plašu informāciju par novada teritoriju, iedzīvotājiem, vides stāvokli un dabas resursiem, kas lielā mērā sasaucas un dublējas ar Vides pārskatā ietverto informāciju, to papildinot.

I.daļa Stratēģiskā daļa

Vēlamās situācijas sasniegšanai, kas vērsta uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, ir definēti stratēģiskie mērķi (SM). Stratēģiskie mērķi kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāko veicamo darbību identificēšanai.

Pāvilostas attīstībai definēti 3 stratēģiskie mērķi

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

- SM1 Labklājīga sabiedrība;
- SM2 Sakārtota un pievilcīga vide;
- SM3 attīstīta uzņēmējdarbības vide.

Atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem definētas vidēja termiņa prioritātes (VTP). Pamatojoties uz stratēģiskajiem mērķiem noteiktas šādas vidēja termiņa prioritātes:

1. VTP1: Izglītota, radoša, sociāli atbildīga un veselīga sabiedrība;
2. VTP2: Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide;
3. VTP3: Novada konkurētspējas palielināšana

Rīcības virzieni (RV) ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīti vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Rīcības virzienu īstenošanai ir noteikti vidējā termiņā risināmie uzdevumi (U), kas ir iniciatīvu un rīcību kopums. Ņemot vērā esošās situācijas un SVID analīzi, katrai VTP, ir izstrādāti rīcības virzieni un galvenie uzdevumi, kas īstenojami novada attīstības procesā.

3. Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.gadam pamatnostādnes

Pāvilostas novada teritorijas plānojums izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/011 „Pāvilostas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde” ietvaros. Šī projekta ietveros veikts arī plānošanas dokumentu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

Pāvilostas novada teritorijas plānojums ir attīstības plānošanas instruments, kas veido visa novada turpmākās attīstības ietvaru un definē teritorijas izmantošanas nosacījumus novada ciemos un lauku teritorijā. Teritorijas plānojums ir izstrādāts ar mērķi nodrošināt novada ilgtspējīgu attīstību, vienlaikus saglabājot tās unikālās vērtības, kas veido Pāvilostas novada identitāti.

Pēc Pāvilostas pilsētas, Sakas un Vērgales pagastu apvienošanas vienā novadā Pāvilostas novada kultūrvēsturiskās un dabas vērtības ir pieaugušas un kļuvušas daudzveidīgākas, tai pat laikā tajā ir daudz neatrisinātu konfliktsituāciju par teritorijas attīstību nākotnē, par ko liecina arī Satversmes tiešā apstrīdētais Sakas pagasta teritorijas plānojums. Izstrādāt jaunu novada teritorijas plānojumu noteica nepieciešamība izveidot visam novadam vienotus, labi uztveramus Teritorijas izmantošanas un Apbūves noteikumus, izstrādāt vienotus zonējuma principus, vienādus zonējuma apzīmējumus, lai tie nākotnē atbilstu valstī ieviestajiem standartiem. Teritorijas plānojuma galvenie uzdevumi ir nodrošināt pietiekoši plašas un līdzvērtīgas iespējas ekonomiskai attīstībai un tai pat laikā saglabāt novada unikālās vērtības, kā novada turpmākās attīstības potenciālu, izvirzot nosacījumus atsevišķu teritoriju apbūvei un izmantošanai. Teritorijas plānojums izstrādāts atbilstoši novada attīstības prioritātēm.

Pāvilostas novada teritorijas plānojuma sastāvā ietilpst:

I daļa. Paskaidrojuma raksts.

II daļa. Grafiskā daļa, ko veido kartes:

III daļa. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

IV daļa. Pārskats par pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādi.

V. daļa Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros sagatavotais Vides pārskats.

4. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

Šajā sadaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumenta - Pāvilostas novada Attīstības programmas 2012. – 2018.gadam Pāvilostas novada teritorijas plānojuma izstrādē.

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Pāvilostas novada Attīstības programmas un teritorijas plānojuma prioritātes, mērķi un rīcības izstrādātas ņemot vērā Latvijā definētos nacionālos vides aizsardzības mērķus, tai skaitā Latvijas ilgtspējīgas attīstības

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

stratēģiju līdz 2030.gadam, Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam, Zemes politikas pamatnostādnes 2008.-2014.gadam, kā arī Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2010.-2015.gadam. Jāatzīmē, ka vairāki nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti jau ir zaudējuši spēku, vai zaudēs spēku Pāvilostas novada plānošanas dokumentu darbības laikā, piemēram, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.-2012.gadam, Zemes politikas pamatnostādnes darbojas līdz 2014.gadam, Vides politikas pamatnostādnes līdz 2015.gadam u.c. Izstrādājot Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumentus nav iespējams paredzēt un prognozēt vai tiks izstrādāti jauni nacionālās politikas plānošanas dokumenti vides jomā un kādas būs tajos noteiktās prioritātes, mērķi un rīcības mērķu sasniegšanai.

5. Vides pārskata izstrāde

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentiem „Pāvilostas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts plānošanas dokumenta izstrādes laikā, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā. Vides pārskats sagatavots balstoties Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.–2018.gadam un Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012.–2023.gadam informāciju par pašvaldības teritoriju un piedāvātajiem attīstības virzieniem. Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, izstrādātājs ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Vides pārskata projekts saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 2011.gada 9.maija vēstulē Nr.7-02/562 noteikto, tika nosūtīts šādām institūcijām atzinumu un komentāru sniegšanai:

- Valsts vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde;
- Dabas aizsardzības pārvalde;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācija;
- Veselības inspekcijas atbilstošā struktūrvienība.

Ar Pāvilostas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2018. gadam 1.redakciju varēja iepazīties no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 26.novembrim, ar Pāvilostas novada attīstības programmas 2012. – 2018.gadam 1.redakciju no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 12.novembrim un Vides pārskata projektu un tā kopsavilkumu no 2012.gada 12.oktobra līdz 2012.gada 26.novembrim Pāvilostas novada pašvaldībā, Sakas un Vērgales pagastu pārvaldēs, Ziemupes tautas namā iestāžu darba laikā, kā arī Pāvilostas novada pašvaldības mājas lapā www.pavilosta.lv sadaļā Teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika organizētas sabiedriskās apspriešanas sanāksmes.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju laikā galvenā uzmanība tika pievērsta Pāvilostas novada teritorijas plānojuma risinājumiem. Par Vides pārskatu diskusijas praktiski nenotika un netika izteikti priekšlikumi Vides pārskata pilnveidošanai.

Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti divu sabiedrisko organizāciju: Latvijas Dabas fonda un Biedrības „Zemes draugi” iesniegumi.

Vides pārskats tika pilnveidots, ņemot vērā institūciju atzinumus un sabiedriskajā apspriešanā izteiktos ierosinājumus un aizrādījumus.

6. Pāvilostas novada īss raksturojums

6.1. Administratīvā teritorija

Pāvilostas novads izveidojies 2009.gada jūnijā, apvienojoties Sakas novadam ar Vērgales pagastu.

Novada teritorija atrodas Latvijas Rietumu daļā, Kurzemes Baltijas jūras piekrastē starp Liepāju un Ventspili. Novadam ir gara jūras robeža – 46km. Pāvilostas novads atrodas Latvijas rietumu daļā un atrodas attālināti

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

no galvaspilsētas Rīgas - 240 km attālumā. Pāvilostai tuvākās pilsētas ir: Aizpute – 37km; Liepāja - 54km; Ventspils - 70km.

Pāvilostas novadu veido Pāvilostas pilsēta, Sakas un Vērgales pagasti. Sakas pagastā ietilpst apdzīvotas vietas Ulmale, Saka, Rīvas, Orgsajiena, Sajiena, Strante, Vērgales pagastā: - Vērgale, Bebe, Saraiķi, Ziemupe, Ploce

Novada teritorija aizņem 2524 km²

6.2. Saimnieciskā darbība Pāvilostas novadā

Pāvilostas novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu, pārsvarā darbojas mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī individuālā darba veicēji zvejniecības un zemkopības jomās..

Pāvilostā nozīmīgākā saimnieciskā darbība saistīta ar zvejniecību un zivju apstrādi. Novadā darbojas ap 50 mazie un vidējie uzņēmumi, kuros strādājošo skaits nepārsniedz 9 darbiniekus. Lielākais darba devējs novadā, ar 66 darba vietām, ir SIA " N- STARS ", kas nodarbojas ar zvejniecību un zivju saldēšanu. Ar zivju nozveju - piekrastes zvejniecību nodarbojas deviņi zvejniecības mazie uzņēmēji. Daudzi iedzīvotāji ir iesaistīti tūrisma biznesā, pārsvarā tās ir viesu mājas, bet tām ir sezonāls raksturs. Daļa iedzīvotāju nodarbināti pašvaldības iestādēs un apkalpojošā sfērā.

7. Esošā vides stāvokļa un dabas resursu apraksts

7.1. Pāvilostas novada reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve

Latvija tai skaitā Pāvilostas novads atrodas Austrumeiropas līdzenumā. Zemes virsma te veidojusies pēdējā – Latvijas apledojuma laikā.

Pāvilostas novada reljefs veidojies pēdēduslaikmetā Baltijas ledus ezera un daļēji arī Litorīnas jūras abrāzijas un akumulācijas rezultātā, tāpēc zemes virsa pārsvarā ir līdzena un neredzami viļņota. Zemes virsas absolūtais augstums ir 0 – 41 m vjl., tā pakāpeniski paaugstinās virzienā no piekrastes uz sauszemi.

Lielu novada teritorijas daļu veido Baltijas Ledus ezera krasta zemūdens nogāzes abrāzijas – akumulācijas līdzenums. Tā rietumu robežu daudzviet veido Baltijas ledus ezera bāri un krasta vaļņi. Tikai uz dienvidiem no Ziemupes izplatīts Litorīnas jūras lagūnas līdzenums. Piejūras zemienē dominē kāpu un līdzenumu reljefs.

Baltijas jūras piekrastē nozīmīgas reljefa formas ir pludmale, priekškāpa un kāpu reljefs. Baltijas jūras piekrastes reljefs ir nepārtrauktā attīstībā esoša sistēma, kur vērojams plašs jūras ģeoloģiskās darbības spektrs. Izņemot Akmeņraga rajonu, krasti pārsvarā ir krauji, ziemeļos no Pāvilostas stāvkrasti sasniedz pat 15 m augstumu.

Uz ziemeļiem no Pāvilostas Baltijas jūras krasta daļā dominē krasta erozija. Tikai posmā starp Sakas upes un Grīgūlupes grīvām krasts ir daļēji dinamiskajā līdzsvarā un daļēji akumulācijas krasts ar lēni augošu priekškāpu. Šajā posmā raksturīgas arī senās abrāzijas kāples. Vēl tālāk uz dienvidiem atkal dominē erozijas krasts.

Kopumā Baltijas jūras Kurzemes piekraste uzskatāma par **augsta riska** teritoriju, kurā notiek ievērojama, bet lielās vētrās – katastrofāla pamatkrasta noskalošana, tādējādi daudzviet tiek apdraudēta apbūve un infrastruktūras objekti.

Jūras krasta turpmākās attīstības prognozēšana ir sarežģīta un tās precizitāte ir zema, jo krasta procesus ietekmē faktori un procesi, kas pakļauti citām likumsakarībām vai ir grūti paredzami, piemēram, zemes garozas svārstības, Pasaules okeāna ūdens līmeņa celšanās, globālās klimata izmaiņas, stipro vēju un vētru rašanās, garkrasta sanešu plūsmas izmaiņas u.c.

Būtiski krasta procesus ietekmē arī haotiska un nepārdomāta to stiprināšana atsevišķos posmos, kas savukārt bieži rada papildus riskus tiem pieguļošajās teritorijās.

7.2. Klimatiskie apstākļi

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četrus gadalaiku maiņa. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160—180 dienas gadā. Vidējais nokrišņu daudzums svārstās no 574 līdz 691 mm gadā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Latvijai, tāpat kā pārējām Baltijas valstīm, raksturīga bieža gaisa masu maiņa. Atmosfēras frontes bieži pavada stipri vēji, tāpēc rudenī vērojams vētru maksimums, februārī — puteņu maksimums, bet jūlijā — vislielākais nokrišņu daudzums un visvairāk dienu ar pērkona negaisu.

Pāvilostas novada klimatu nosaka galvenokārt Baltijas jūras gaisa masas. Gaisa temperatūras svārstības ir visai nelielas. Gaisa mitrums ir augsts visu gadu. Vērojama liela mākoņainība, līdz ar to arī nokrišņu daudzums ir samērā liels.

Ziema ir silta, ar mainīgiem laika apstākļiem un pārsvarā īsa. Pavasaris — ilgs un vēss. Arī vasara pārsvarā vēsa, ar atsevišķiem garākiem vai īsākiem sausa un karsta laika periodiem. Rudens gandrīz vienmēr mitrs un silts. Gada aukstākais mēnesis ir februāris, kura vidējā gaisa temperatūra ir $2,5^{\circ}\text{C}$, bet siltāks — jūlijs ar vidējo gaisa temperatūru $+16,4^{\circ}\text{C}$. Gada nokrišņu norma teritorijā jūras piekrastē 627 mm. Ziemā raksturīgi bieži atkušņi. Piejūras zemienē sniega sega parasti ļoti nenoturīga, tās biezums reti pārsniedz 5-10 cm. Teritorijā valdošie ir visi rietumu un dienvidu vēji. To vidējais ātrums ir 6,1 m/s. Maksimālie vēja ātrumi (lielāki kā 20 m/s) parasti tiek novēroti rudens un ziemas periodā, vairumā gadījumu tie ir rietumu vēji. Raksturīgi, ka vēja ātrums un nereti arī virziens bieži mainās ļoti īsā laika brīdī.

7.3. Ģeoloģiskā uzbūve

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dzīļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dzīļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dzīļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Pāvilostas novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biezums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

1. Augšējais — Kvartāra nogulumi;
2. Vidējais — Zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
3. Apakšējais — Kistāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Kristāliskais pamatklintājs:

Dzīļākais izpētes urbumos sasniegtais ģeoloģiskais veidojums ir Kristāliskais pamatklintājs, kas Pāvilostas novada teritorijā iegul aptuveni 1000m - 1500m dziļumā. Pamatklintāju veido pirmsplatformas attīstības stadijā stipri dislocēti dažāda sastāva un vecuma metamorfie ieži. Metamorfie ieži ir pārsvarā dažādi gneisi, amfibolīti un migmatīti. Pāvilostas novadā ierīkoti vairāki urbumi, kuros sasniegts kristāliskais pamatklintājs, taču detalizēta tā izpēte nav veikta. Ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti siltie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 3-5km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

Nogulumiežu sega:

Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas piemskvartāra, jeb pamatiežu nogulumiežu sega un Kvartāra nogulumi.

Pamatiežu segas biezums Pāvilostas novadā pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem.

Pamatiežu segu veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Devona laika nogulumi, novada ziemeļu daļā tie ir augšdevona Gaujas horizonta nogulumi, bet virzienā uz dienvidiem (uz Dienvidiem no Sakas un Vērgales pagasta teritorijā) tos pakāpeniski pārklāj ar vien jaunāki nogulumi, kā jaunākie, kas veido Zemkvartāra virsmu minami Vērgales pagasta dienvidu daļā augšdevona Akmenes horizonta un ļoti nelielās teritorijās augšdevona Mūru horizonts.

Kvartāra nogulumi

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumi veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu. Zemkvartāra virsma, ko veido ledāju denudēti pamatieži augstāka ir novada austrumu daļā, un pakāpeniski pazeminās virzienā uz Rietumiem — Baltijas jūru.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Kvartāra nogulumu biezums ir ļoti mainīgs. No dažiem metriem līdz vairākiem desmitiem metru. Atsevišķos gadījumos, it sevišķi iegrauzumos pirmskvartāra nogulumos, tas var pārsniegt arī 100m.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna, jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēdējuslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7milj.gadu, holocēns - pirms aptuveni 10 tūkstošiem gadu, kad beidzās ledus laikmets.

7.4. Derīgie izrakteņi

Pāvilostas novada teritorijā derīgo izrakteņu resursus veido būvmateriālu derīgie izrakteņi - grants, smilts, māls, biogēnie nogulumi kūdra, kā arī pazemes dzeramie ūdeņi un minerālūdeņi. Par perspektīvu alternatīvās enerģijas avotu var uzskatīt ģeotermālo un petrotermālo enerģiju.

Derīgo izrakteņu smilts - grants materiāla, smilts, māla, arī kūdras krājumi Pāvilostas novadā ir vidēji. Vadoties pēc ieguves pēdējos gados, līdz šim pētīto krājumu pietiks vairākiem gadu desmitiem.

Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Pāvilostas novada teritorijā sastopamās derīgo izrakteņu - būvmateriālu izejvielu atradnes saistās ar kvartāra nogulumu smilts un smilts – grants atradnēm, kas ir visizplatītākās novada teritorijā, tāpat atrodas arī kvartāra māla atradne. Biogēnais derīgais izrakteņis – kūdra izplatīta reljefa pazeminājumos, kur humīdā klimata ietekmē izveidojušies purvi.

Perspektīvie derīgie izrakteņi

Perspektīvo derīgo izrakteņu grupā iekļauti derīgie izrakteņi, kas atrodas, vai tiek prognozēti konkrētās teritorijas zemes dzīlēs, bet ģeoloģiskās izpētes līmenis par šiem resursiem nav pietiekošs to rūpnieciskas izmantošanas uzsākšanai. Pāvilostas novadā par perspektīviem derīgajiem izrakteņiem var uzskatīt ogļūdeņražus (naftu un slānekļa gāzi), ģeotermālo un petrotermālo enerģiju. Kā perspektīvu zemes dzīļu izmantošanas veidu var uzskatīt arī dabas gāzes pazemes glabātavu ierīkošanu atbilstošās ģeoloģiskajās struktūrās. Taču visos gadījumos bez detālas ģeoloģiskās un hidroģeoloģiskās izpētes nepieciešams arī resursu ieguves vai struktūru izmantošanas ekonomiskais izvērtējums un tehnisko risinājumu izstrāde.

7.5. Pazemes ūdeņi

Latvija, tai skaitā Pāvilostas novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumumu veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija (3.tabula). Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos ir visai atšķirīga.

Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- Aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- Palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- Lēnas ūdens apmaiņas, jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pāvilostas novadā noteikta tikai viena pazemes ūdens atradne – Pāvilosta.

Pāvilostas novadā iegūst un ūdens apgādē izmanto tikai pazemes ūdeņus. Dati par individuālajiem ūdens patērētājiem, kuri ūdeni patērē savām vajadzībām netiek vākti un apkopoti un lielākoties arī nav zināms kurās mājāsaimniecībās izmanto gruntsūdeņus (akas) un kurās artēziskos ūdeņus. Lai gan ir Valsts mēroga datu bāze „Urbumi”, šobrīd tā nav pieejama un izmantojama informācijas ieguvei. Bez tam tajā ir uzskaitīti urbumi, kuru ierīkošanai ir izsniegtas Zemes dzīļu izmantošanas licences, taču nav informācijas par urbumu izmantošanu.

7.6. Virszemes ūdeņi

Pāvilostas novada nozīmīgākā virszemes ūdeņu sadaļa ir Baltijas jūra, kuras krasta līnija ir novada rietumu robeža un kā Sakas un Vērgales pagastiem, tā Pāvilostas pilsētai administratīvās teritorijas rietumu robežu veido Baltijas jūras krasta līnija.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Novada teritorija kopumā ietilpst Ventas upju baseina apgabalā, taču novada teritorijā nav virszemes ūdensteces, kas būtu tieši saistītas ar Ventas upes baseinu. Novada upes ir Baltijas jūras baseina sastāvdaļa un tās tieši ietek Baltijas jūrā.

Tā kā Pāvilostas novads atrodas maz saposmotā līdzenumā, upes tajā ir pārsvarā nelielas ar lēnu plūdumu. Pāvilostas novadā pilnībā vai daļēji atrodas šādas upes: Ālande; Annas upīte; Bubieris; Durbe; Ēnava; Kārļupīte; Lenkupe; Saka un Tebra.

Pāvilostas novads nav bagāts ar ezeriem. Ir tikai divi dabīgie ezeri - Elkezers (Vērgales pagastā) un Grīņu ezers (Sakas pagastā).

Tāpat ir vairākas mākslīgas ūdenstilpes: Muižas dīķis (Vērgales pagastā), Salienas dzirnavezers (Sakas pagastā), Sudmalu dīķis (Vērgales pagastā), Upsēdes ūdenskrātuve (Sakas pagastā) un Vāveres dīķis (Vērgales pagastā).

Pāvilostas novadā nav noteikti publiskie ūdeņi (upes vai ezeri).

Pāvilostas novadā tikai Tebras upe posmā no Aizputes līdz grīvai ir ietverta prioritāro zivju ūdeņu sarakstā un tai noteikts lašveidīgo zivju ūdeņu statuss.

Pāvilostas novadā daļēji vai pilnībā atrodas 9 upju ūdensobjekti un 2 Baltijas jūras piekrastes ūdensobjekti. Daudzviet novada teritorijā atrodas tikai attiecīgās upes sateces baseina daļa, taču šīs teritorijas apsaimniekošanas prasības nosakāmas saskaņā ar prasībām, kas izvirzītas konkrētajam ūdensobjektam.

Ūdensobjekts V013SP (Saka) atzīts par stipri pārveidotu ūdensobjektu.

Pāvilostas novada teritorijā upēm ir tikai viens riska ūdensobjekts – V004 Ālande, kur šobrīd ekoloģiskā kvalitāte ir ļoti slikta. Plānots, ka laba ekoloģiskā kvalitāte šajā ūdensobjektā jāsasniedz līdz 2014.gadam. Diemžēl šobrīd publiski nav pieejami novērojumu dati par šo ūdensobjektu, lai izvērtētu vai ekoloģiskā kvalitāte uzlabojas un plānā noteiktais mērķis tiks sasniegts.

Augsta ekoloģiskā kvalitāte arī noteikta tikai vienam ūdensobjektam 0 V025 Užava. Pārējo ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte ir laba vai vidēja. Saskaņā ar plānā noteiktajiem mērķiem 2015.gadā visos upju ūdensobjektos jāsasniedz vismaz laba ekoloģiskā kvalitāte.

Savukārt abiem piekrastes ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir slikta un plānā tie noteikti kā riska ūdensobjekti, kuros līdz 2015.gadam nav iespējams sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti.

Diemžēl Pāvilostas novadā neviena peldvieta nav iekļauta to peldvietu sarakstā, kurās par valsts budžeta līdzekļiem veic peldvietu ūdens monitoringu. Tā kā saraksts katru gadu tiek apstiprināts no jauna Pāvilostas novada pašvaldībai ir iespējas iesniegt atbilstošu pieteikumu 2013.gada sezonai.

7.7. Alternatīvie energoresursi

Energoresursi ir katras teritorijas attīstībai nozīmīgs faktors. Latvijā ir ierobežoti ar fosilajiem energoresursiem saistīti energoresursu krājumi, tai pat laikā ir samērā plašas alternatīvo energoresursu izvēles un izmantošanas iespējas. Pāvilostas novadā ir vairāki perspektīvi izmantojami alternatīvās enerģijas veidi, tai skaitā: saules enerģija, vēja enerģija un ģeotermālā enerģija. Tāpat perspektīva ir bioenerģija.

7.8. Meža resursi

Nozīmīgs dabas resurss ar plašu pielietojumu, kā arī ar lielu nozīmi teritorijas vides stāvokļa raksturojumam ir meža resursi. Tos veido kā koksne, tā bioloģiskā daudzveidība, medību saimniecība u.c. Pāvilostas novada teritorijā meža zemes un ar tām saistīto meža resursu pieejamība ir virs vidējās Latvijā. Meža zemes aizņem vairāk kā 60% no kopējās novada teritorijas, vidēji Latvijā šis rādītājs ir 45%.

Īpašumtiesības uz meža zemēm ir valstij, pašvaldībai un fiziskām jeb juridiskām personām, tādējādi tiek noteikti valsts, pašvaldības un privātie meži. Pāvilostas novadā:

- Valstij pieder 48,1% no visām meža zemēm,
- pašvaldības īpašumā ir mazāk kā 1 % no visām meža zemēm,
- privātīpašumā ir 51% no visām meža zemēm.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Pāvilostas novada Sakas pagastā ir vislielākā meža zemes platība – 24508,8ha, jeb 70,87% no visām novada meža zemēm.

Daļa no meža zemēm, neatkarīgi no īpašumtiesībām uz tām atrodas aizsargājamās teritorijās un tām ir noteikti saimnieciskās darbības aprobežojumi. Pāvilostas novada mežos šādas teritorijas ir samērā plašas.

7.9. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Pāvilostas novada teritorijā vērojama liela bioloģiskā daudzveidība, augstvērtīgas ainavas, unikāli biotopi. To aizsardzībai novada teritorijā izveidota virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā NATURA 2000 ietvertas teritorijas. Pāvilostas novada teritorijā atrodas:

- viens dabas rezervāts – Grīņu dabas rezervāts,
- trīs dabas liegumi – Ziemepe, Sakas Grīņi un Pāvilostas pelēkā kāpa
- četri dabas pieminekļi – Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas, Strantes – Ulmales stāvkrasts, Ulmales parks, Vērgales parks, „Upesmuižas parks” un „Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi”.

Pāvilostas novadā mikroliegumi izveidoti meža zemēs, taču to izveidošanas mērķi un dati par aizsargājamajām dabas vērtībām tajos nav publiskojami. Kopā Pāvilostas novadā izveidoti 15 mikroliegumi.

8. Antropogēnā slodze

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzemes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

Analizējot pieejamo informāciju, konstatēts, ka šobrīd antropogēnā slodze novada teritorijā nerada būtiskus draudus vides stāvoklim.

9. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

9.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Pāvilostas novada attīstības programma ir vidēja termiņa vietējās pašvaldības attīstības plānošanas dokuments. Tajā ir noteiktas novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, turklāt dokuments ietver arī rīcības un investīciju plānu, kā arī indikatīvi nosaka attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjomu un attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtību. Šim dokumentam tiks pakļauti konkrētu iestāžu darbības plāni, kā arī novada investīciju plāni.

Plānošanas dokumentā noteikti galvenie vidēja termiņa rīcības virzieni un uzdevumi izvirzīto mērķu sasniegšanai, nosakot atbildīgos izpildītājus, izpildes termiņus, finansēšanas avotus un rezultātīvos rādītājus. Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, novadā tiks izstrādāti projekti un piesaistītas investīcijas, tai skaitā ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi, izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Ja plānošanas dokuments netiktu apstiprināts un nākotnē īstenots, nodrošināt plānotu, sabalansētu un ilgtspējīgu novada attīstību būtu problemātiski. Tāpat novada attīstībā ir nozīmīgi attīstības prioritāros virzienus saskaņot ar valsts un reģiona prioritārajiem attīstības virzieniem, kā arī turpināt iepriekšējā plānošanas periodā uzsāktu novada attīstību, kas būtu neiespējami bez šī dokumenta apstiprināšanas un īstenošanas. Novada saimniecība attīstītos haotiski, attīstībā ieguldītie līdzekļi, iespējams, tiktu izmantoti nelietderīgi un nemērķtiecīgi, turklāt nebūtu pamatojuma attīstības projektu nepieciešamībai, tajā skaitā arī tādu projektu attīstībai, kas uzlabotu vides stāvokli novadā.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti
Vides pārskata kopsavilkums

9.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Pāvilostas novadam šobrīd nav vienots spēkā esošs teritorijas plānojums, tādi ir tikai katram atsevišķam novada teritorijā iekļautajam pagastam, kas pēc novada izveidošanas pārņemti 2009.gadā. Tā kā pagastu plānojumi izstrādāti atsevišķi ir samērā lielas atšķirības to saturā, vizualizācijā un dažādu aktuālu problēmu interpretācijā. Minētie pagastu plānojumi ir spēkā līdz jauna novada teritorijas plānojuma izstrādei. Taču pārņemtais teritorijas plānojums tika apstiprināts Satversmes tiesā un 2011.gadā Satversmes tiesa daļu no plānojuma atzina par spēkā neesošu no tā pieņemšanas brīža, tādējādi:

- Pāvilostas novada teritorijas plānojuma neizstrādāšanas gadījumā netiks ievērotas Teritorijas attīstības plānošanas likuma prasības;
- Jaunā teritorijas plānojuma neīstenošana radīs problēmas turpmākai novada teritorijas saprātīgai attīstībai un izmantošanai, līdz ar to radot negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti.

Kā būtiskākās problēmas, neīstenojot izstrādāto teritorijas plānojumu, jāmin:

- Neregulētas būvniecības un apbūves teritoriju attīstības negatīva ietekme uz vides kvalitāti (vietu apbūve, kur būvniecība nav pieļaujama vai nav ieteicama, domstarpības par jūras piekrastes zonu apbūvi un rekreācijas zonas samazināšanu);
- Nesakārtota atkritumu savākšanas un ūdenssaimniecības sistēma un līdz ar to piesārņojuma līmeņa paaugstināšanās;
- Vienotu prasību neesamība dažādu plānotā (atļautā) zemes izmantošanas veidu gadījumā;
- Teritorijas nelīdzsvarota attīstība. Plānojuma neesamības gadījumā nav iespējams garantēt novada teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Ja minētais plānošanas dokuments netiks īstenots, tad novadā būs apgrūtināta zemes gabalu sadalīšana, apvienošana, robežu maiņa, lokālplānojumu un detālplānojumu izstrāde normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, būvniecības uzsākšana, esošo būvju atjaunošana, teritorijas labiekārtošana, apzaļumošana, rekultivācija un saimnieciskās darbības uzsākšana. Šie visi augstākminētie faktori vairāk attieksies uz novada attīstības sociālekonomiskajām tendencēm, taču atstās zināmu ietekmi arī uz vides stāvokli.

10. Teritorijas, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentiem saistītie vides aspekti

Plānošanas dokumentu Pāvilostas novada teritorijas plānojums un Pāvilostas novada attīstības programma īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums pirmkārt veicams attiecībā uz jūtīgām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- Teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- Jūras krasta erozijas procesu attīstība, piekrastes pieejamība;
- Ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Pāvilostas novada teritorijas plānojums paredz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības statusa ievērošanu un nepieļauj darbības vai zemes izmantošanu tajās tādā, kas būtu pretrunā ar noteikto aizsardzības statusu. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 5.1.sadaļā ietverts teritorijas izmantošanas regulējums īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēlotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (arī dabas pieminekļi) un mikroliegumi, tai skaitā:

- Grīņu dabas rezervāts (Natura 2000);
- dabas liegumi: "Ziemeļi" (Natura 2000), "Sakas grīņi" (Natura 2000), „Pāvilostas pelēkā kāpa” (NATURA 2000);
- aizsargājamā jūras teritorija „Akmensrags” (Natura 2000);
- dabas pieminekļi: ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi: Strantes – Ulmales stāvkrasts, Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas, Pāvilostas Lielais akmens (Āķagala jūrakmens);

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

- aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi: Upesmuižas parks, Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi, Ulmales parks, Vērgales parks;
- aizsargājamie koki (dižkoki) - teritorija ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tā;
- dižakmeņi – laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk kubikmetru, kā arī 10 metru platu joslu ap tiem.

Apbūves noteikumi nosaka, ka šajās teritorijās vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus nosaka regulējošie normatīvie akti un dabas aizsardzības plānos noteiktie apsaimniekošanas pasākumi teritoriju dabas vērtību saglabāšanai.

Nemot vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija sprieduma lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu 2. punktu, kurā noteikts: Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie Zaļkalna meža daļās pieļauj Aizsargjoslu likumam neatbilstošu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā jaunizveidojama zemesgabala platību un tādu teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kas nav savienojama ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra. Kā arī lai nodrošinātu Pāvilostas pilsētas teritorijā esošā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, saskaņā ar šīs teritorijas Apsaimniekošanas plānu, Dabas liegumam pieguļošajā Zaļkalnu meža masīvā TIAN 381.punktā aizliegta apbūve. Tā kā gan dabas lieguma, gan tai pieguļošā meža teritorijas atrodas pilsētas robežās un tieši robežojas ar dažāda veida apbūves teritorijām, tās ir iedzīvotāju apmeklētas teritorijas. Lai uzlabotu vides stāvokli un organizētu apmeklētāju plūsmu, to no dabas lieguma teritorijas novirzot uz Zaļkalnu meža teritoriju, kas ir daudz mazāk jutīgs pret antropogēno ietekmi biotops, tajā atļauts iekārtot mežaparku, ievērojot attiecīgo normatīvo aktu prasības. Plānojumā noteikts, ka pēc novietojuma, meža ekoloģiskajām, kultūrvēsturiskajām un estētiskajām īpašībām mežs piemērots rekreācijas un ekoloģiskās izglītības mērķiem. Tādējādi Zaļkalnu mežu plānots pakāpeniski veidot par mežaparku, saglabājot tā bioloģisko vērtību, tai pat laikā nodrošinot iedzīvotāju un pilsētas viesu rekreācijas vajadzības. Lai nodrošinātu dabas vērtību saglabāšanu un detalizētu plānotās infrastruktūras (celiņu, taku, atpūtas vietu, skatu laukumu) ierīkošanu, noteikts, ka:

- izstrādājot lokālplānojumu vai detālplānojumu jāprecizē pilsētas funkcionālā saikne ar mežiem (mežaparks– ar savām funkcijām), ar jūras krastu (pieejamība, dabas aizsardzība, drošums, riska vietas u.c.), Zaļkalna mežam ar Pelēkās kāpas dabas liegumu;
- perspektīvajam mežaparkam pirms labiekārtojumu projektu izstrādes jāizstrādā ekoloģisko plānu, kurā detāli jāparāda meža īpašās vērtības (dažādie biotopi, īpatnēji koki, jūras vēju ietekmētie vecie meži, Litorīnas jūras krasts, graviņas u.t.t.), dažādu risku vietas, meža vēstures skatījumā interesantās vietas u.c.;
- mežaparka labiekārtošanas elementu: mazo arhitektūras formu, skatu laukumu, celiņu u.c. parka labiekārtojuma būvju izbūvei ir jāizstrādā būvprojekts
- mežaparka teritorijā aizliegta būvniecība, ja tā nav saistīta ar konkrētā parka funkciju nodrošināšanu un tā labiekārtošanu.

Tādējādi tiek ņemtas vērā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas rekomendācijas – Zaļkalnu mežu noteikt par vietējas nozīmes īpaši aizsargājamu dabas teritoriju. Īstenojot Teritorijas plānojumu, pēc lokālplānojuma izstrādes Zaļkalnu mežam tiks piešķirts vietējas nozīmes dabas parka, jeb Mežaparka statuss. Saskaņā ar likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteikto, dabas parki ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un kas ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītīšanai un audzināšanai. Atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkos veicama, nodrošinot tajos esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.

Nemot vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija sprieduma lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu 3.punktu, kurā noteikts: Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie pieļauj ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi dabas liegumam „Ziemepe” pieguļošā Akmeņraga meža daļās, kurās plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamas teritorijas, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Izvērtējot teritorijas vēsturisko attīstību, dabas lieguma „Ziemepe” izvietojumu un tā aizsargājamās dabas vērtības, kā arī krasta kāpu aizsargjoslas robežu, uz austrumiem no dabas lieguma Ziemepe robežas noteikta meža teritorija M-3 ar īpašiem izmantošanas noteikumiem. Šajā teritorijā privāto mežu zemēs, ņemot vērā vēsturisko sīksaimniecību zemes gabalu struktūru, zemes vienībās ar ne mazāku platību kā 3 ha (tās nedalot) atļautā izmantošana ir lauku sēta (viensēta) ar palīgēkām – saimniecības ēka, garāža, nojume. Apbūvei transformējama tikai zemes daļa zem ēkām (būvēm), pagalmiem un piebraucamajiem ceļiem ar kopējo transformējamo platību ne lielāku par 3500 m². Vēsturiski šajās teritorijās ir atradušās viensētas, kas likvidētas padomju okupācijas gados, mērķtiecīgi samazinot iedzīvotāju skaitu pierobežas teritorijā. Atsevišķas viensētas, kas atrodas pietiekami lielos zemes gabalos (ne mazākos kā 3ha), ja tās tiek būvētas ievērojot spēkā esošos normatīvos aktus un TIAN ietvertās prasības, nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Tādas viensētas radītie izmeši gaisā ir nenozīmīgi, savukārt saskaņā ar TIAN noteikumu apsaimniekošanai atsevišķās viensētās, ierīkojamas hermētiskas izsmēlamās krājvertnes un nodrošināma regulāra to izvešana uz attīrīšanas iekārtām. Iedzīvotāju skaits šādās viensētās ir neliels, tās pārsvarā apdzīvo viena ģimene, kura nereti veido naturālo saimniecību.

Saskaņā ar Dabas lieguma Ziemepe Dabas aizsardzības plānā ietvertu informāciju, lieguma austrumu robežā un aiz tās ar nelieliem izņēmumiem visur dominē grānis (Gr). Grāni var raksturot kā īpatnēju mežu augšanas apstākļu tipu, kur mežu augšanu aizkavē periodiska pārplūšana, nabadzīga, izskalotā augsnes ar skābu reakciju, to ietekmē arī vēju darbība. Vēsturiski grāņu veidošanā ir palīdzējis arī cilvēks, pavasarī dedzinot un pļaujot zāli, ganot lopus. Rezultātā veidojās priežu retmežs ar viršu vai grāņu zemsedzi. Kā konstatēts dabas lieguma Ziemepe apsaimniekošanas plānā, pašreiz, protams, lopu ganīšana vairs nenotiek un grāņu aizaugšanu var ierobežot tikai ugunsgrēks. Tā kā grānis vēsturiski veidojies tieši laikā, kad šajā teritorijā bija izvietotas sīksaimniecības, ļoti maza blīvuma (mazāk kā viena saimniecība uz 3ha) apdzīvojuma un apsaimniekošanas atjaunošanās šajā teritorijā pozitīvi ietekmēs grāņu teritoriju saglabāšanos. Lopu ganīšana un pļaviņu izpļaušana aizkavēs tā aizaugšanu.

Tai pat laikā Dabas aizsardzības informatīvajā datu bāzē Ozols nav ietverta informācija par minētā biotopa izplatību dabas lieguma un tam piegulošajās teritorijās. Saskaņā ar šo informācijas materiālu Dabas lieguma austrumu robežu veido mežainas piejūras kāpas. Ārpus dabas lieguma šis biotops nav konstatēts.

Kā potenciāli saudzējumi M3 teritorijā būtu nosakāmi biotopi **9020 Veci jaukti platlapju meži, 9160 Ozolu meži un 91E0 pārmitri platlapju meži** izplatības areāli.

Kopumā šādu viensētu (līdz aptuveni 15 zemes īpašumos) veidošanās ārpus dabas lieguma teritorijas neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz dabas liegumu Ziemepe, tā ekoloģiskajām funkcijām vai integritāti. Atsevišķos gadījumos, tās var radīt pozitīvu ietekmi uz viena no retākajiem biotopiem – grāņa saglabāšanu. Tāpat arī biotopam Mežainas piejūras kāpas neliela slodze – izmīdīšana nerada kaitējumu, bet ir pat nepieciešama biotopa saglabāšanai.

Ārpus dabas lieguma Akmeņraga rajonā tiek plānots veidot tūrisma infrastruktūru, lai nodrošinātu apmeklētāju plūsmas novirzīšanu uz šo teritoriju un samazinātu antropogēno slodzi. Šobrīd nav izstrādāts konkrēts objektu un to izvietojuma plāns. Taču jebkurā gadījumā tās izveide mazinās slodzi uz pārējo piegulošo lieguma daļu, jo Akmeņrags un tā apkārtnē ir iecienīta peldvietu un atpūtnieku vieta. Veidojot ērtu pieeju jūrai, nodrošinot autostāvvietu kā arī ierīkojot tualetes atpūtnieku plūsma tiek koncentrēta liegumā neietilpstošajā teritorijā, būtiski samazinot apmeklētāju skaitu dabas lieguma teritorijā. Lieguma Dabas aizsardzības plāns nosaka, ka Jau tagad piejūras zona, it īpaši Ziemupes pludmale ir kļuvusi par iecienītu atpūtas vietu. Taču nevar paredzēt sekas, ko atstās stihisks tūristu apmeklējums uz tik jutīgām ekosistēmām kā kāpas. Tas skaidri norāda, ka īpaša uzmanība būtu jāvelta plānotai attīstībai, nodrošinot šīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas saglabāšanu. Dabas liegumā būtu pieļaujams tikai stingri organizēts un ierobežots tūrisms – pa paredzēto maršrutu, ar noteiktu teritorijas labiekārtojumu, informējošām zīmēm par dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Piekrastes joslas ekosistēmas ir ļoti jutīgas pret mehānisko iedarbību: izbraukāšanu ar transporta līdzekļiem, izmīdīšanu. Tāpēc jāierobežo, jāregulē cilvēku pārvietošanās liegumā. Dabas aizsardzības plānā konstatēts, ka Akmeņrags ir piemērotākā vieta tūrisma infrastruktūras izveidei un šeit pieļaujama autostāvvietu un lielāku atpūtas vietu ierīkošana. Jāatzīmē, ka saskaņā ar datu bāzē Ozols ietvertu informāciju Akmeņraga apkārtnē, tai skaitā teritorijā, kas potenciāli plānota infrastruktūras izveidei plašās teritorijās nav izplatīti īpaši aizsargājami biotopi.

Pamatojoties uz kartogrāfiskā materiāla, Apbūves noteikumu un Paskaidrojuma rakstā iekļauto nosacījumu analīzi, un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros veiktajiem pētījumiem un izvērtējumiem, var secināt, ka plānošanas dokumenta īstenošana neatstās būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām Pāvilostas novadā, to ekoloģiskajām funkcijām un integritāti.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Attīstības programmā ietvertie mērķi un pasākumi to sasniegšanai nav saistīti ar ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Baltijas jūras piekraste

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 5.pantā definēto: Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Tādējādi Pāvilostas novada teritorijā Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslai būtu jānodrošina Baltijas jūras un tās piekrastes aizsardzība no negatīvās ietekmes. Pāvilostas novada teritorijas plānojumā saskaņā ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 5.4.sadaļā definēto noteikta Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla, kuru iedala šādās joslās: krasta kāpu aizsargjosla, kas Pāvilostas novada lauku teritorijā noteikta ne mazāk par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija; krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas pilsētas teritorijā noteikta ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, un, ņemot vērā krasta erozijas procesus pie vēsturiskā centra „Vecā Pāvilosta” teritorijas. Tajā tiek iekļauti arī īpaši aizsargājamie biotopi. krasta kāpu aizsargjosla Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā apstiprināto ciemu: Saraiķi, Ziemepe, Strante un Ulmale robežās noteikta ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, iekļaujot īpaši aizsargājamus biotopus un ņemot vērā krasta erozijas procesus. jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru izobatai; ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

Aprobežojumus Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā nosaka Aizsargjoslu likuma 36.pants.

Izvērtējot Pāvilostas novada šobrīd spēkā esošos teritorijas plānojumus, īpaši Sakas un Vērgales pagastu teritorijās, kopēja iezīme ir veidot plašas ciemu teritorijas jūras piekrastē dažāda apbūvei, bez nopietnas analīzes un pamatojuma, atbilstoši tā laika teritorijas izmantošanas plānošanas praksei.

Novada jaunā plānojuma izstrādes laikā sagatavots novada telpiskās struktūras koncepcijas priekšlikums, apzinot novada attīstībai nozīmīgās vietas. Tas var kalpot kā diskusiju sākums novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādei, kā arī šajā plānošanas fāzē palīdzēja saprast novada turpmākajai attīstībai nozīmīgo mezglu vietu vēsturiskās attīstības kontekstu, apzināt šo vietu resursus un riskus.

5-6 gadu periodā šo iepriekšējo plānu īstenošana apbūves jomā notikusi nelielā apjomā, par ko liecina apstiprinātie vai uzsāktie detaļplānojumi, kā arī būvniecības apjomi. Tajā pašā laikā plānu risinājumi: (1) ciema robežu aprises, īpaši jūras piekrastē – apstiprināti Aizsargjoslu likuma 67.panta noteiktajā kārtībā, (2) ļoti daudzkrāsainā atļautā (plānotā) (vairāk kā 40 atļauto plānotie izmantošanas veidu apzīmējumi kartēs) un daudzfunkcionālā brīžiem pat konfliktējoša (dzīvojamā apbūve vienuviet ar vēja elektrostacijām) teritorijas izmantošana, ir atstājuši lielu ietekmi (īpaši milzīgajās ciemu teritorijās un vēja elektrostaciju izvietojumā) uz teritorijas turpmāko attīstību un arī pašreiz izstrādātā jaunā plānojuma risinājumiem atsevišķās novada vietās. Ciemu teritoriālo aprišu noteikšanā galvenā nozīme bija Aizsargjoslu likuma grozījumiem, kas diferencēja piekrastes aizsargjoslas platumu lauku apvidos un apdzīvotās vietās (atbilstīgi – 300 m un 150 m). Balstoties uz to, piekrastē tika ieplānoti teritoriāli plaši, gar jūras piekrasti izstiepti ciemi, tajā skaitā – vietās, kur vēsturiski ciemu nekad nav bijis. Būtībā šajās situācijās piekrastes aizsargjosla ar saviem nosacījumiem pilda apbūves regulēšanas funkciju, dodot iespēju plānot jauno apbūvi tuvāk jūras krastam, bet neņemot vērā jūras krasta tipu un ar to saistīto dabas procesu nosacītos riskus. Jāatzīmē, ka šo ciemu robežas tobrīd tika arī saskaņotas Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā ar atbildīgajām ministrijām un šobrīd pašvaldībai tos mainīt ir neiespējami, jo spēkā stājas tiesiskās palāvības princips – zemes īpašnieks, kura zemes īpašums atradies ciema robežās un potenciāli bija iespējama apbūves veidošana, pēc ciema robežu samazināšanas atradīsies krasta kāpu aizsargjoslā, kur apbūve nav iespējama. Tas draud ar virkni garu tiesas procesu pašvaldībai. Ja reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, ņemot vērā to, ka tieši Vides ministrija saskaņoja šo ciemu robežas, atsauc saskaņojumu, norādot optimālās robežas un uzņemams turpmākos tiesu procesus, šādi grozījumi būtu iespējami.

Tai pat laikā jāatzīmē, ka aizsargjosla nenodrošina un nemazina Baltijas jūras krasta eroziju, kā rezultātā krasta līnija atkāpjas sauszemes virzienā, nereti pat par 10 un vairāk metriem gadā, it sevišķi pēc spēcīgām vētrām. Līdz ar to, plānojot apbūvi ciemu teritorijās, jāņem vērā potenciālā krasta erozija un nosakāma kārtība, kā aizsargjoslas precīzē, piemēram katra detaļplānojuma un lokālplānojuma izstrādes procesā, ja tas robežojas vai skar krasta kāpu aizsargjoslu, vai tās robežu veicama topogrāfiskā uzmērīšana un precizējama aizsargjoslas robeža..

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Kopumā Pāvilostas novada teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā Aizsargjoslu likuma prasības saistībā ar Baltijas jūras piekrasti, kā arī, ievērojot tiesiskās palāvības principu un pēctecības principu, nemaina piekrastes ciemu robežas, tomēr nosaka būtiskus aprobežojumus un prasības tajās ciemu teritorijās, kas līdz šim nav apbūvētas.

Izstrādājot Pāvilostas novada teritorijas plānojumu, ņemts vērā Satversmes tiesas 2011.gada 12.maija spriedums lietā Nr.2010-56-03 Par Sakas pagasta teritorijas plānojumu: 1.punkts. Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantā krasta kāpu aizsargjoslai noteiktajiem ierobežojumiem, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

Teritorijas plānojumā ir noteikta Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla, kuru iedala šādās joslās:

Krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas novada lauku teritorijā ne mazāk par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija;

Krasta kāpu aizsargjosla Pāvilostas pilsētas teritorijā ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, un, ņemot vērā krasta erozijas procesus pie vēsturiskā centra „Vecā Pāvilosta” teritorijas. Tajā tiek iekļauti arī īpaši aizsargājamie biotopi;

Krasta kāpu aizsargjosla Aizsargjoslu likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā apstiprināto ciemu: Saraiķi, Ziemupe, Strante un Ulmale robežās ne mazāk kā 150 m platumā sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, iekļaujot īpaši aizsargājamus biotopus un ņemot vērā krasta erozijas procesus;

Jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru izobatai;

Ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

TIAN noteikts, ka aprobežojumus teritorijas izmantošanas un saimnieciskai darbībai tajās reglamentē Aizsargjoslu likums, citi normatīvie akti un teritorijas plānojums. Plānojumā netiek paredzēta tāda Baltijas jūras piekrastes izmantošana, kas būtu pretrunā ar Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem.

Tādējādi plānojums lielā mērā vērsts uz piekrastes ainavas un biotopu saglabāšanu.

Attīstības programmā ietvertie mērķi un pasākumi to sasniegšanai nav saistīti ar ietekmi uz Baltijas jūru vai tās piekrastes teritoriju.

11. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējums

Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

11.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Pāvilostas novada attīstības programmā definētā novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un vidēja termiņa prioritātes ir konceptuālas nostādnes, kas vērstas uz novada ilgtspējīgu attīstību. To detalizācija ir pārāk zema, lai detalizēti izvērtētu to īstenošanas gaitā iespējamās ietekmes uz vidi un to būtiskumu. Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme. Negatīvās ietekmes pārsvarā ir īslaicīgas – dažādu būvniecības un rekonstrukcijas darbu laikā. Ja šie darbi tiek veikti ievērojot normatīvo aktu un vides aizsardzības prasības, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu un darbu veikšanā izmantotā būvtehnika ir labā tehniskā kārtībā, ietekmes pārsvarā gadījumu ir īslaicīgas un nebūtiskas. Ilglaicīgas ietekmes šajos gadījumos var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms lielāku teritoriju transformācijas vēlams veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu iznīcināšanu.

11.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Šim Pāvilostas novada teritorijas plānojumam, salīdzinot ar līdz šim spēkā esošajiem Sakas un Vērgales pagastu un Pāvilostas pilsētas teritorijas plānojumam, raksturīga būtiska līdz šim plānojumos paredzēto jauno dažāda veida apbūves teritoriju samazināšana, vai nozīmīgu aprobežojumu noteikšana saglabātajām potenciāli apbūvējamām teritorijām, kurās šobrīd apbūve nav īstenota. It īpaši tas attiecināms uz Sakas pagasta teritoriju, kur Ulmales un Strantes ciemos nozīmīgi samazinātas potenciāli iespējamās maksimālās apbūves iespējas, galvenokārt nosakot aizliegumus zemes dalīšanai un definējot platības, kurās jauna apbūve ir aizliegta. Arī visās meža zemēs, kur iepriekšējie plānojami pieļāva dažāda veida apbūvi, šajā plānojuma projektā tā ir aizliegta, izņemot dažas atsevišķas teritorijas (M-1, M-2) M-3, M-4). Nozīmīgi ierobežota vēja elektrostaciju būvniecības iespēja. Ņemot vērā Satversmes tiesas spriedumu nodrošināta aizsargjoslu prasību ievērošana visā teritorijā.

Ņemot vērā to, ka jau tagad piejūras zona ir kļuvusi par iecienītu atpūtas vietu un pakāpeniski pieaug apmeklētāju skaits, novada teritorijas plānojuma projektā novada pašvaldība salīdzinoši lielāku uzmanību pievēršusi publisku tūrisma infrastruktūras objektu izveidei, tai skaitā teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Lai nodrošinātu apmeklētāju plūsmas organizēšanu, mazinātu ietekmes uz vidi un dabas vērtībām, tiek plānotas pieejas jūrai, atpūtas vietas, autostāvvietas un citi infrastruktūras objekti. Kā nozīmīgākie minami Zaļkalnu meža apsaimniekošanas plāna izstrāde un mežaparka infrastruktūras izveide, atpūtas vietas LP-6 un LP-7, LP-8, tai skaitā plānotā infrastruktūras izveide Akmeņraga teritorijā, saskaņā ar dabas lieguma Ziemeļu dabas aizsardzības plānā ietvertajām rekomendācijām.

Tūrisma infrastruktūras objektu plānošana un izveidošana Pāvilostas novadā, it īpaši piejūras teritorijā un līdzās šobrīd intensīvi apmeklētajiem dabas liegumiem Pāvilostas pelēkā kāpa un Ziemeļu ir nozīmīgs šo teritoriju aizsardzības un dabas vērtību saglabāšanas pasākums, tādējādi pašvaldība nodrošina savu funkciju īstenošanu, savlaicīgi identificējot apmeklētāju plūsmas pieaugumu, noslogotākās teritorijas, būtiskākās ietekmes un savlaicīgi veicot atbilstošus infrastruktūras izveidošanas vai uzlabošanas pasākumus.

Katram zemes lietošanas veidam, to īstenojot, prognozējamās atšķirīgas potenciāli iespējamās ietekmes uz vidi. Tādēļ, lai pilnīgāk izvērtētu Pāvilostas novada teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi, tādēļ izvērtēta katra plānojumā noteiktā zemes lietošanas veida īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi, atsevišķi vērtējot Pāvilostas pilsētu, Pāvilostas novada ciemus un teritorijas ārpus ciemiem.

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

Pārsvārā prognozējamās ilglaicīgās, negatīvās ietekmes saistāmas ar jaunu objektu būvniecību, kas nenoliedzami atstās negatīvu ietekmi uz vidi. Plašu teritoriju, kurās nav pieejama komunālā infrastruktūra (it sevišķi centralizētā kanalizācijas sistēma) apbūve rada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Ja visa plānotā dzīvojamās un publiskās apbūves teritorija ciemos tiek apbūvēta, prognozējama tieša, negatīva un ilglaicīga ietekme uz vidi (bioloģiskās daudzveidības un zaļo teritoriju samazināšanās, potenciāls grunts piesārņojums, ietekme uz gaisa kvalitāti u.c.).

Tai pat laikā jāatzīmē plānojumā ietvertie pasākumi ietekmju mazināšanai vai novēršanai, dabas vērtību aizsardzībai un vides stāvokļa uzlabošanai.

12. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai

12.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, analizēta stratēģiskajā daļā noteikto mērķu un uzdevumu iespējamā ietekme uz vidi. Tā kā plānošanas dokuments tikai norāda prioritātes, virzienus un aptuveni definē pasākumus, tad nav iespējams noteikt iespējamās ietekmes uz vidi teritoriālo piesaisti, arī par konkrētiem plānotajiem projektiem, kas ietverti Investīciju plānā, pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti un kvantitatīvi izvērtētu katra plānotā projekta specifisko ietekmi uz vidi.

Risinājumus katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām – īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Jūras piekrastei, parkiem, zaļajām zonām, ūdensobjektiem, izvērtējama to atbilstība Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem un prasībām.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība vismaz šādiem aspektiem:

- uzsākot projektu īstenošanu, individuāli jāizvērtē to potenciālā ietekme uz vidi un, kur nepieciešams, jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- industriālo objektu un sabiedriski nozīmīgu, plaši apmeklētu objektu projektēšanā uzmanība pievēršama notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes un siltumapgādes risinājumiem, maksimāli nodrošinot pieslēgumu centralizētiem tīkliem vai rūpīgi izvēloties videi draudzīgus individuālos risinājumus;
- visa veida būvniecības, remonta, rekonstrukcijas un renovācijas procesos ievērojama laba būvniecības prakse, darbības atbilstība vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, būvnormatīviem, kā arī standartiem u.c. normatīvajiem aktiem, nodrošināma būvgružu savākšana un videi draudzīga apsaimniekošana;
- veicot ielu labiekārtošanu un rekonstrukciju, iespēju robežās nodrošināma lietussūknis kanalizācija un izstrādājami risinājumi lietussūknis kanalizācijas izplūdes aprīkot ar minimālu attīrīšanu vismaz no naftas produktiem;
- jānodrošina plānoto rekreācijas, kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi;
- jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību;
- tūrisma attīstība radīs tiešu ietekmi uz vidi, ja nebūs tūrisma attīstībai piemērotas infrastruktūras, atbilstoša labiekārtojuma teritorijās, kuras tūristi apmeklē (Jūras piekraste, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti);

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

- jāsekmē videi draudzīgu transporta veidu attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti;
- vides politikas realizācijas pasākumi: sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
- jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams, izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.

Jāatzīmē, ka vairāki no plānošanas dokumenta stratēģiskajā daļā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar šiem pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz novada vides kvalitātes uzlabošanu.

12.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Pāvilostas novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietver virkni pasākumu un nosacījumu, kas vērsti uz zemes izmantošanas, tai skaitā visa veida būvniecības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai samazināšanu.

Tādi definēti Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu sadaļās:

- Novada teritorijas ainavu aizsardzība un pārvaldība
- Teritorijas un vietas ar īpašiem noteikumiem
- Vispārīgas prasības ūdeņu, mežu, lauku zemju izmantošanai
- Vispārīgas prasības teritoriju inženiertehniskajai apgādei
- Reljefa un augsnes virskārtas aizsardzība
- Konkrētu teritoriju apbūves noteikumos.

Kopumā Pāvilostas novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi vērsti uz novada ilgtspējīgu attīstību un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības atbilst normatīvo aktu prasībām un iespēju robežās nodrošina videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību novada ciemos un apdzīvotajās vietās.

Kopumā Pāvilostas novada teritorijas plānojums, tai skaitā tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi vērsti uz novada ilgtspējīgu attīstību un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības atbilst normatīvo aktu prasībām un iespēju robežās nodrošina videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību novada ciemos un apdzīvotajās vietās.

- Rekomendējams aizliegt lokālo, bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecību, ja būves netiek plānotas kā pastāvīga dzīves vieta, bet gan kā brīvdienu un vasaras māja, viesu māja, kempings u.c. neregulāri izmantojami objekti. Ja nav pieejama centralizētā kanalizācija, šādos gadījumos būvējamas hermētiskas izsmeļamās bedres ar tādu aprēķinu, lai tās tilpums nodrošinātu vismaz 3 mēnešu notekūdeņu uzglabāšanu, bet kā obligāta prasība nosakāma ilglaicīga līguma par notekūdeņu regulāru izvešanu uz NAI noslēgšana.
- Ieteicams noteikt, ka vēja parkus izvietojiet ne tuvāk par 1km līdz ciematam vai viensētai un 2 km līdz rekreācijas teritorijai.
- Ieteicams definēt tās teritorijas piejūras ciemos, kur detālplānojums vai lokālplānojums izstrādājams kompleksai teritorijai, nevis vienam zemes īpašumam, piemēram, teritorijām M-3, M-1, lauku teritoriju attīstībai Strantes un Ulmales ciemos u.c.
- Ja lokālplānojuma vai detālplānojuma teritorija robežojas vai skar krasta kāpu aizsargjoslu, šo plānošanas dokumentu izstrādes ietvaros, kā obligāti veicams pasākums definējams jūras krasta

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

topogrāfiskā uzmērīšana un aizsargjoslas robežas precizēšana, nodrošinot tās platuma atbilstību Aizsargjoslu likuma prasībām, kā arī īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības izpēti krasta kāpu aizsargjoslas un tai piegulošajās platībās, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamu biotopu iekļaušanu krasta kāpu aizsargjoslā.

- Teritorijās, kur lokālplānojums vai detālplānojums robežojas vai skar īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, veicams ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izvērtējums.
- Īstenojot vēja parku būvniecību teritorijā LR-9, prognozējamā ietekme uz vidi un it īpaši iedzīvotāju dzīves apstākļiem, kā arī gājputnu pārvietošanos izvērtējama lokālplānojuma izstrādes gaitā.
- Īstenojot LP – 10 apzīmētajā vietā atļauto izmantošanu – mototrases projektēšanu, izstrādājot būves projektu, izvērtējami iespējamie trokšņa traucējumi, un normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanas gadījumā, plānojami pasākumi trokšņa traucējumu mazināšanai (piemēram, prettrokšņu siens), kā arī novēršama erozijas procesu attīstība, kas var attīstīties, ņemot apaugumu un atsedzot eolo smilšu nogulumus.
- Īstenojot tūrisma infrastruktūras objektu plānošanu un ierīkošanu Zaļkalnu mežā un Akmeņraga teritorijā, līdzās dabas liegumam Ziemepe, visas darbības veicamas konsultējoties un saskaņojot tās ar Dabas aizsardzības pārvaldi un VVD Liepājas reģionālo vides pārvaldi.
- Izstrādājot lokālplānojumu/detālplānojumu teritorijā M-3, veicama biotopu kartēšana plānotajās apbūves teritorijās, viensētu izveidei rekomendējams izvēlēties teritoriju, kurā nav sastopami šādi biotopi **9020 Veci jaukti platlapju meži, 9160 Ozolu meži un 91E0 pārmitri platlapju meži**. Tāpat rekomendējams viensētu būvniecībai un pagalmu ierīkošanai zemes īpašumos, kuri tieši robežojas ar dabas liegumu Ziemepe, izvēlēties to zemes īpašuma daļu, kas atrodas attālāk no dabas lieguma, tādējādi veidojot gar lieguma robežu neskartu buferjoslu.
- Izvērtējama iespēja precizēt plānojumā vietas, kur nav ieteicams veidot pludmales, ņemot vērā 2012.gada 10.janvāra MK noteikumus Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” ietvertos aprobežojumus.
- Pašvaldībai ieteicams izvērtēt iespēju intensīvāk izmantotās pludmales aprīkot atbilstoši minētajos noteikumos noteiktajām prasībām un iesniegt pieteikumu Veselības inspekcijā 2013.gada peldsezonā iekļaut arī Pāvilostas novada pludmales to pludmaļu skaitā, kurās par valsts budžeta līdzekļiem tiek veikts ūdens kvalitātes monitorings.
- Šaubas izraisa Pāvilostas pilsētas un Pāvilostas novada lauku teritorijā ūdeņu teritorijās atļautā krasta nostiprinājumu un citu inženierbūvju būvniecība. Jūras krasta stiprinājumu izbūvei būtu jāveic vismaz detālplānojums vai lokālplānojums un jāizvērtē nostiprinājuma ietekme uz pieguļošajiem krasta posmiem, jo pretējā gadījumā var tikt panākts tas, ka erozija pastiprinās, it sevišķi stiprinātajiem posmiem pieguļošajās teritorijās.

13. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums

13.1. Pāvilostas novada attīstības programma 2012. – 2018.gads

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnes un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

13.2. Pāvilostas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gads

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā plānošanas pēctecības principu, tiesiskās palāvēības principu, iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnes un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

14. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā netiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un NATURA 2000 teritorijām, tādēļ kompensācijas pasākumi nav nepieciešami. Katrā konkrētā darbībā, kas tiek plānota īpaši aizsargājamā teritorijā, NATURA 2000 teritorijā,

Pāvilostas novada attīstības plānošanas dokumenti

Vides pārskata kopsavilkums

kā arī šīm teritorijām pieguļošās teritorijās, izvērtējama darbības ietekme uz teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un bioloģisko daudzveidību.

15. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā pārrobežu ietekme

Pāvilostas novada teritorija tieši nerobežojas ar Latvijas kaimiņu valstīm un plānošanas dokuments tieši neparedz tāda veida darbības, tai skaitā rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

Pārrobežu ietekmi būs iespējams novērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, ja to piemēro konkrētiem infrastruktūras attīstības projektiem.

16. Paredzēties pasākumi monitoringa nodrošināšanai

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Pāvilostas Attīstības programmas pielikums „Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība” nosaka, ka uzraudzības mērķis ir nodrošināt iespēju sekot līdzi attīstības programmas īstenošanas gaitai, sasniegumiem un problēmām, kā arī novērtēt programmas ietvaros īstenoto darbību radīto tiešo ietekmi uz teritorijas attīstības procesu vidējā un ilgtermiņā. Tā kā plānošanas dokumentā tiek ietvertas prioritātes un uzdevumi, kas vērsti uz noteikto stratēģisko mērķu sasniegšanu, tad ieviešanas uzraudzība lielā mērā nodrošina arī plānošanas dokumenta SIVN monitoringu.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts vides dienesta, Liepājas reģionālās vides pārvaldes un citām atbildīgajām institūcijām. Lai konstatētu Attīstības programmas un teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Pāvilostas novada domei, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Vides pārraudzības valsts birojā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma.